

Dzień z fizyką

Barbara Orchel
XXXI LO w Krakowie

Cytowany poniżej wierszyk jest tekstem–przewodnikiem do prezentacji i pokazów doświadczeń przygotowanych przez B. Orchel i jej uczniów dla swoich młodszych kolegów.

Kiedy świt wstaje, codziennie z rana
Rozlega się dzwonek budzika.
Od fal dźwiękowych drży ucha membrana,
„Dzień dobry” mówi ci fizyka.

Podłużna fala kulista
Rozchodzi się po pokoju,
Przez nerw słuchowy mózg odbiera sygnał,
Że koniec nocnego spokoju.

Zapalasz światło – blask żarówki
Rozjaśnia poranne ciemności.
Żrenice kurczą się, bo siatkówki
Nie lubią nadmiaru światłości.

Mózg bez przerwy pracuje
Nad przetwarzaniem danych,
Bo soczewka nam stawia
Świat do góry nogami.

Z trudem podnosisz się do pionu,
Krew w skroniach mocniej pulsuje,
Bo serce-pompa w klatce piersiowej
Już z pełną mocą pracuje.

Skontroluj czasem swe ciśnienie,
Nim kawę przygotujesz,
A przy okazji – to urządzenie
Też dzięki fizykom pracuje.

Oglądasz w lustrze swe odbicie,
Ostrość widzenia poprawiasz;
Obraz pozorny, choć rzeczywiste.
Za tobą ktoś się pojawia.

A teraz kilka głębokich wdechów
– Mocno pracuje przepona
By dzięki płucom krew do serca
Szła lepiej dotleniona.

Jeszcze poranna gimnastyka:
♪ Muzyka rytm ci dyktuje,
Przyspiesza tętno, poprawia krążenie,
Organizm aktywizuje.

Jeśli chcesz ćwiczyć wycucie rytmu,
Metronom wykorzystujesz
I jak w wahadle – poprzez długość
Okres drgań regulujesz.

Każdy ruch ciała twoje mięśnie
Przez skurcze wywołują,
Na układ dźwigni z kości i stawów
Skutecznie oddziałują.

W łazience prysznic, szczotka na warcie,
By zęby wyszorować.
Walczysz z próchnicą, a jednocześnie
Możesz fizyce dziękować.

Gdy czajnik elektryczny włączysz
I wodę sobie gotujesz,
To – choć myślami pewnie gdzieś błędzisz –
Moc urządzenia testujesz.

Pamiętaj zawsze o sprawdzeniu,
Czy czajnik jest napełniony.
Wystarczy zerknąć na wskaźniki poziomu
– przykład naczyń połączonych.

Gdy czajnik stawiasz blisko przy ścianie,
Która zazwyczaj chłodna bywa,
Zaobserwujesz pary skraplanie:
Woda po ścianie nieładnie spływa.

Węglowodany, tłuszcze, białka
To jest podstawa śniadania,
Aby energię zgromadzić w komórkach
Przez proces utleniania.

Gdy w bułkę wbijasz noża ostrze
I na kanapki ją rozcinasz,
Wykorzystujesz maszyny proste,
Bo nóż to przykład klina.

Nawet ruch noża tu nabiera
Znaczenia praktycznego,
Bo przecież mniejszy jest współczynnik
Tarcia kinetycznego.

Kozuszek, albo puszystą kurtkę
Ubierasz w zimową porę.
– Wykorzystujesz fakt, że powietrze
Jest ciepłym izolatorem.

Wychodząc z domu nie myślisz może,
Że w miejscu dreptałbyś uparcie,
Gdyby pomiędzy butem a podłożem
Nagle zanikło tarcie.

Biegniesz do szkoły, a wtedy mięśnie
Część swej energii chemicznej,
Wykorzystują na wykonanie
Konkretnej pracy fizycznej.

W szkole, choć pracy fizycznej nie widać
(Zerowe przemieszczenie),
To jednak tracisz część swej energii
Na intensywne myślenie.

Jeśli w zeszycie „pisziesz nosem”
Lub przy czytaniu rąk ci brakuje,
Wystarczy sięgnąć po okulary,
A wzrok skutecznie skorygujesz.

Gdy siedzisz w ławce, niektóre mięśnie
Wyraźnie są pokrzywdzone.
Kręgosłupowi ulgę przyniesie
Kończący lekcję dzwonek.

Wracasz do domu, twój organizm domaga
się jedzenia,
Wysła sygnał elektryczny do „centrum
dowodzenia”.
Szybka narada się odbywa w przepracowa-
nej główce:
Mózg odpowiada, że trzeba obiad odgrzać
w mikrofalówce.

Gdy włączysz radio lub telewizor,
By trochę się zrelaksować
To znów, choć wcale o tym nie myślisz,
fizyce wypada dziękować.

Najchętniej siadasz w miękkim fotelu,
Bo twarde krzesło cię gniecie.
Warto więc wspomnieć o Pascalu,
Bo zmniejszasz ciśnienie przecieź.

Komputer i telefon komórkowy,
To urządzenia ogromnie praktyczne,
Lecz dla zdrowia to jest problem nowy.
Silne pole elektromagnetyczne.

Nie przesiaduj więc przed monitorem,
Znajdź na wolny czas lepsze propozycje:
Wychodź z domu, kiedy tylko możesz
I przez sport poprawiaj swą kondycję.

Gdy skacząc na linie
Mocnych wrażeń szukasz,
Masz okazję sprawdzić
słuszność prawa Hooke’a.

Każda dziedzina sportu
Korzysta z praw fizyki.
Jeśli chcesz zostać mistrzem
Zgłębiaj jej tajniki.

A gdy już przez wytrwały trening
Zyskasz kondycję fizyczną,
Możesz zamienić pracę mięśni
W energię elektryczną.

Warto się ruszać, żeby zdrowie
Na długie lata zachować.
Bardziej leniwi mogą jak Dulski
Na kopiec pomaszerować.

Jeżeli piękna okolica
Wzbudzi twój zachwyt szczery
Utrwal widoki na fotografii
Lub za pomocą kamery.

Czas szybko płynie, więc nie możesz
Zbyt długo podziwiać natury
Wracasz piechotą, lub na rowerze
W – nie zawsze – zdrowe mury.